

rata ellenkezés nélkül követte Isten akaratát. Nem voltak gyöngé pillanatai. Nem voltak megtántorodásai. Nem voltak ingadozásai. Lelkiismerete sohasem vádolta hűtlenségről. Nem ismerte a bűn tragédiáját. Erős, tiszta, győzelmes és ujjongó lélekkel állt ebben a romlott és szomorú világban, mint valami nagy jel, valószínű csoda. Csakugyan «nagy jel tűnik fel az égen: egy asszony...» (Jel. 12, 1.) Ennek az Asszonynak palástját igazán napsugárból szőtték, koronáját csillagokból fonták s piedesztálul a holdat rakták lába elé. Nem is földi, égi Asszony ez!

És mégis, milyen mérhetetlen gyöngédséggel hajol fölénk, bűnösök fölé! Hogy szeret, hogy szán minket! Látja vergődésünket, nyomorúságunkat... A szeretetet Istentől tanulta, az örök Szeretettől! Aki örök szeretettel szeret minket is. Aki örök szeretettel gondol ránk is. Aki örök szeretettel akarja a mi boldogságunkat is... Tudja, milyen boldogtalanok, milyen állhatatlanok, milyen gyöngék vagyunk. Tudja, milyen rémületesen vonzódunk a bűnhöz s ragaszkodunk gyarlóságainkhoz és szertelenkedő szenvedélyeink mennyire elhomályosítják tisztánlátásunkat s megbénítják szabadakaratunkat... Jól ismer Ő minket, sajnálja, menteti, elnézi hibáinkat, hisz mi mást tehet egy Édesanya, aki sohasem tud igazán haragudni gyermekére...

*

A mi gyarló szemünk valahogy így látja a Szeplőtelen csodásan gazdag lelki világát. Már a negatívum, a bűntelensége is, isteni privilegium volna, mennyei, nem is földi boldogság, pedig ez csak árnyéka a káprázatos valónak, ez csak boldog hiány; ám ami betölti lelkét: a malaszt, egyenesen Isten titokzatosan boldog életébe kapcsolja be Őt. Hiszen Szent Péter vakmerő kifejezései szerint: általa, mi csetlőbotló, bűnökkel birkózó emberek is, az isteni természet részesei leszünk: divinae consortes naturae (Pét. II. 1, 4.). Szent Pál szerint Krisztus misztikus Testének leszünk valószínű tagjai! S az isteni Mester az utolsó vacsora fájdalmas búcsúhangulatában nem azzal vigasztalta tanítványait: «Én vagyok a Szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki énbenem marad és én őbenne, az bő termést hoz...» (Jn. 15, 5.)? Micsoda bő termést hozhatott Az, Aki soha el nem szakadt Tőle, egy pillanatra sem, Aki hűségesen megmaradt Benne, mindörökre! Csak sejteni tudjuk e malasztal teljes szeplőtelen lélek kristálytisztaságát, isteni szépségét, gazdagságát, mélységét! S megértjük az ő kultuszának titkát! Megértjük a liturgia elragadtatott himnuszait! Megértjük, hogy íróknak, festőknek, szobrászoknak, zenészeknek miért kifogyhatatlan téma az ő fölséges alakja. Valóban «eredeti szépség», valóban «a lelkesült isteni Művész remeke», valóban «az Istenanyához méltó nagy stílus» van megkomponálva az ő páratlan csodálatos, szeplőtelen élete!

Dr. Monostory Elekné:

Mégis derűs az ég!

Nyílt pályán fut a vonat, idegesen, lihegve. Akárcsak valami meghajszolt, üldözött vad. Udvariatlan, darabos mozdulataival, szakgattott, s mindig ismétlődő ütemben lökdösi-rázza utasait. Szabályos időközönként keményhúsú ládák, érzékeny, finom üvegtárgyak koccannak össze a csomagtartókban.

A kalauz végigjárja a kocsikat. Márta gépiesen nyújtja a jegyét, majd ismét helyére csúsztatja. Látszik, oda sem figyel. Nyugtalanul babrál a nyitott könyvben. Gyüri, hajtogatja a lapok sarkait. Olvasni nem tud. Idegesen

«Megy a gőzös...» (Vigh Gyula felv.)

befelé figyel. Szívében is össze-összekoccan valami. Nagyon sóhajt. Mintha ezzel elnyomhatná felhajszolt gondolatait.

Menekülni szeretne. S menekül is, riadt öziként. Fut Pestről, hogy messze legyen Sándortól, — vagy még inkább: magától az élettől.

... Mikor hátamögött egy szép, nyugodt intézeti neveléssel hivatalba lépett, természetes, gyermeki kedvességet, tiszta hitet vitt magával. Hitt az ember jóságában, szeretetében, a lelkek őszinte égrenézésében. S mikor csunya történet, irigység-csatát, farizeus vallásosságot lelt, — fölriadt, összerendezte. Mintha becsaptak volna előtte egy ajtót.

De nem engedte magát egykönnyen kiábrándítani. Hinni akart az élet szépségében.

S minden zavart elsimító, harmonikus egyénisége pár nap múlva csakugyan megbékélt.

Egy macskaköves, budai sikátorban kapaszkodott fölfelé. Előtte vagy harminc lépéssel jól öltözött férfi hatalmas kosarat cipelt. Mellette egy töpörödött, görnyedt anyóka. Fölértek. Az öreg hálálkodó mozdulattal nyúlt a férfi keze felé. Elkésett. Az a kéz már hatalmas zsebek mélyén rejtőzött, s a gazdája — villámgyors mozdulat után — hosszú, ruganyos léptekkel ereszkedett lefelé az úton. Az

anyóka, szívében a köszönet adósságérzetével, elképedve bámult utána.

Az út közepén összetalálkoztak. Ők ketten: Márta és Sándor. Mert Sándor volt. A leány rámosolygott, felszabadult, tiszta mosolygással: mégis szép az élet! Mégis derűs az ég!

És, ... tegnap beborult. Sándor más valóságú. Mondják: a családja sose engedné, hogy katolikus templomban esküdjének.

Márta biztos volt magában. Tudta, nem fogja elhagyni Istenét. Választania kell? Sándor, vagy Jézus? Nem kérdés, ki adja az igazi boldogságot.

Biztos volt magában, — de valami megrendült benne. Miért kell ilyen zökkenőknek lenni az életben? Egyetértő emberek miért nem találhatnak simán, küzdelmek nélkül egymásra?

Megriadt gondolataival menedék után kutatott...

Azért fut most Pestről, a zűrzavaros, szürke füstöt lihegő városból. Falusi nyugalomra, anyáskodó szeretetre vágyik. Vasárnap van, szabad délután. Szepegő gyermekként hátatfordít a mumusnak. Fut a zajból a csönd felé, a bizonytalan sötétségből a napsugaras fény elé. Menekülve a tülekedő emberek közül, s az értelmetlen élet elől, simogatást, megértést, magyarázatot keres. Klárához utazik, intézeti barátnőjéhez. Mellette kivilágosodik minden, nála meg fog nyugodni. Klára higgadt, bölcs, s tisztán látja az életet.

A vonat hápogva, prűszkölve fut. Márta kinéz az ablakon. Éjtszaka eshetett. Kisebb-nagyobb tócsák terpeszkednek a mezőn, s mint szürke, barna tükörfoltok szaladnak el a vonat mellett. Az égen most takarodik egy nagy rusnya felhő nyugat felé. Kisüt a nap, — s a kis víztócsák tiszta kéken, habfelhős fehéren tükrözik az eget. A leány lelkében megmozdul valami. Hirtelen előre dől, merőn megbabonázva nézi a természet rögtönzött, derűs-kék tavacskáit. Szinte beissza szemével az előbb még sötétbarna, most ragyogóan kék-fehér vízfoltokat. Mintha más nem is látszanék körülötte.

Fölnéz az égre: kék-fehér. Behúnyja a szemét. Önkéntes vakságában is látja a vizet: kék-fehér. Egyet fordul benne a világ. Elmosolyodik. Szeretne végigsimítani a tócsák tükrös felületén.

A mozdony fújtatva, fáradtan lassít... Megáll: Gödöllő... A leány új erőre kapott ruganyossággal, gondolkodás nélkül összeszedi magát, s leugrik a vonatról.

Fiatalszél kap a hajába, végigsimít az arcán. Hagyja: hadd fújja ki szívéből is a száraz gallyat, fonnyadt levelet, tört reményt!

Fölnéz az égre — szívével az Istenre — és mosolyog. Érti, hogy jöhet bármi. Hisz Isten mindig jót akar. Akár megtörik Sándor családja, akár nem, akár hozzá hajlik a fiú lelke mélyéig, akár nem: az élet mégis mindig szép. Ha Sándor elmegy, akkor nem őt szánta

neki az Isten. Majd jön valaki más. Vagy nem jön senki? Mindegy. Így — szemben az éggel, az Istennel — minden mindegy. Jöhetnek sivár emberek, sivár körülmények, ha ő lelkével tükrözni tudja az Istent. Be is borulhat, ha hinni tudja, hogy a szürke felhők mögött mégis derűs az ég.

Édes, belső kacagással lassan elindul a pályaudvar elárúsítóbódéja felé. Képeslapot vesz. Ir Klárának: Ma menedéket akartam keresni nálad, de a mosolygó kék ég előbb rámborult. Majd egyszer mindent elmesélek.

Sipolva, tüszögve — mint útrakész, nyugtalan paripa — beáll egy vicinális. Márta fölkapaszkodik, és dacos, csaknem kamaszos vidámsággal visszatér Pestre. A szürke füstöt lihegő Pestre, — szétmosolyogni Isten fényét.

Katonák gyóntatásából jöttem haza a villamoson. Talán utoljára gyóntak ez életben... A lelkemet szerettem volna széttörve odaadni nekik végső útravalóul. Hogy ez a gyónásuk ne olyan legyen, mint a többi, hanem talán az örök életre szóló. Sokan gyóntak, mégsem intézhettem őket el pár sablónos szóval... Tehát meglehetősen fáradtan ültem a villamoson s a halál titkára gondoltam.

Egyszer csak egy rosszindulatú, gúnyos megjegyzés ütött szíven. Félhangosan mondták, de csak nekem szólhatott. Először nem is vettem észre, úgy kellett előbb felocsudnom gondolataimból. Egy férfi mondta egy nőnek: «Nem lesz szerencsém». S a nő nevetve válaszolta a férfinak: «Nekem sem». Odanéztem. Javakorban levő munkásembernek látszott. A nő semmiesetre sem lehetett felesége. Vártam az újabb megjegyzést. De ők, a férfi és a nő, mintha mi sem történt volna, már másról beszéltek. A villamos lassan megtelt, nem akartam botrányt csinálni. Keserűen elfordítottam arcomat tőlük, s belül valami felsírt bennem...

Hányszor kellett hallanom az utcán ezt az ostoba és gonosz megjegyzést babonás zsidó asszonyoktól: «Nem lesz szerencsém, mert pappal találkoztam!» S milyen ész nélkül s milyen hideg gúnnyal, szinte már kötelező és magától értetődő szokásként szajkózták utánuk úgynevezett «őskeresztény» asszonyaink is! Rendesen olyankor ütötték meg fületem megjegyzéseik, amikor már elhaladtak mellett, és visszafordulni és válaszolni nem lehetett. Mint amikor hátulról, orvul szúrják meg az embert. De most itt ült előttem, nem messze a férfi és a nő. Felindultságom már lehiggadt.